

Oikeusministeriölle

Oikeusministeriö asetti 3 päivänä kesäkuuta 2002 työryhmän, jonka tehtäväksi annettiin laatia ehdotus riita-asioiden sovittelujärjestelmän kehittämisestä. Työryhmän piti arvioida sitä, tulisiko uusi järjestelmä perustaa käräjäoikeuksiin tai niiden rinnalle. Työryhmän oli selvitettävä seuraavia kysymyksiä:

- miten sovintomenettelyyn hakeudutaan ja miten se alkaa
- onko sovittelu vapaaehtoista ja edellyttääkö se suostumusta molemmilta osapuolilta

- voidaanko sovitteluun siirtyä missä menettelyn vaiheessa tahansa
- voidaanko sovittelussa käyttää kirjelmiä
- onko asianosaisten osallistuttava sovitteluun henkilökohtaisesti
- voiko sovittelussa käyttää asiamiestä ja voiko sovitteluun saada julkista oikeusapua
- voidaanko yhtiöiden välisiä riitoja sovittaa
- voidaanko sovittelussa esittää todistelua
- tulisiko ja missä tilanteissa sovittelun olla luottamuksellista ja ei-julkista
- sovelletaanko sovittelussa lakia vai voidaanko ratkaisu perustaa kohtuusnäkökohtiin
- kuka olisi kelpoinen sovittelijaksi
- mitä tuomarin esteellisyys edellyttää sovittelulta ja miten sovittelutuomarin työpanos korvataan
- peritäänkö sovittelusta maksua
- onko sovittelun lopputuloksena täytäntöönpanokelpoinen tuomioistuimen vahvistama sovinto

Työryhmän piti selvittää nämä kysymykset sekä muut työn aikana esille tulevat ongelmat sekä tehdä ehdotuksensa sovittelutoiminnan järjestämiseksi tuomioistuimissa. Työryhmän oli työssään otettava huomioon muut riita-asioiden sovittelutoiminnan järjestämistä koskevat ehdotukset ja hankkeet.

Työryhmän puheenjohtajaksi kutsuttiin Turun käräjäoikeuden laamanni Teuri Brunila ja jäseniksi Pietarsaaren käräjäoikeuden laamanni, nykyinen hovioikeudenneuvos Robert Liljenfeldt Vaasan hovioikeudesta, käräjätuomari Marja Leppisaari Helsingin käräjäoikeudesta, oikeussihteeri, ma. käräjätuomari Marjo Naapi Espoon käräjäoikeudesta, lainsäädäntöneuvos Iiro Liukkonen oikeusministeriöstä ja erityisasiantuntija Sakari Laukkanen oikeusministeriöstä. Työryhmän pysyvänä asiantuntijana on toiminut lainsäädäntöneuvos Asko Välimaa oikeusministeriöstä. Oikeusministeriön 11 päivänä heinäkuuta 2002 tekemällä päätöksellä työryhmän jäseneksi määrättiin suostumuksensa mukaisesti asianajaja Antti Heikinheimo asianajotoimisto Hannes Snellman Oy:stä. Samalla päätöksellä käräjätuomari Leppisaarelle myönnettiin pyynnöstä ero työryhmän jäsenyydestä ja hänen tilalleen määrättiin suostumuksensa mukaisesti käräjätuomari Elina Haapasalo Helsingin käräjäoikeudesta. Työryhmän sihteerinä on toiminut Sakari Laukkanen.

Työryhmä otti nimekseen sovittelutyöryhmä. Työryhmä on kokoontunut 13 kertaa. Lisäksi työryhmä on kuullut asiantuntijoina norjalaista tuomaria Öyvind Smukkestadia sekä englantilaista sovittelijaa ja sovittelun kouluttajaa David Richbelliä.

Työryhmän hallituksen esityksen muotoon laaditun varsinaisen sovittelutoimintaan liittyvän lakiehdotuksen oli oltava valmis 28.2.2003 mennessä.

Mietintöön liittyy käräjätuomari Haapasalon, erityisasiantuntija Laukkasen ja lainsäädäntöneuvos Välimaan eriävät mielipiteet.

Saatuaan työnsä valmiiksi työryhmä kunnioittavasti luovuttaa mietintönsä oikeusministeriölle.

Helsingissä 7 päivänä maaliskuuta 2003

Teuri Brunila

Elina Haapasalo

Antti Heikinheimo

Sakari Laukkanen

Robert Liljenfeldt

Iiro Liukkonen

Marjo Naapi

Asko Välimaa

Hallituksen esitys Eduskunnalle tuomioistuinsovittelua koskevaksi lainsäädännöksi

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi laki riita-asioiden sovittelusta yleisissä tuomioistuimissa. Sovittelu merkitsisi vaihtoehtoa oikeudenkäynnille. Menettely perustuisi osapuolten tahtoon ja käytäisiin verraten vapaamuotoisesti, sovinnollista ratkaisua osapuolten lähtökohdista etsien.

Saavutettava sovinto voisi perustua yleisiin kohtuusnäkökohtiinkin ja se voitaisiin haluttaessa vahvistaa tuomioistuimessa niin, että siitä tulisi täytäntöönpanokelpoinen.

Sovittelu toteutettaisiin olemassaolevan käräjäoikeusorganisaation puitteissa. Sovittelijana toimisi asianomaisen tuomioistuimen tuomari, tai erityisestä syystä myös tuomioistuimen määräämä ulkopuolinen henkilö.